

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa,

7. I. 2014 v

I.7202.19.2014.AWO

Pan

Stanisław Kalemba

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30

00 – 930 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Wpływają do mnie skargi rolników dotyczące zalesiania gruntów położonych na obszarach Natura 2000. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 48, poz. 390 ze zm.), **uzyskanie pomocy na zalesienie było możliwe, pod warunkiem, że planowane zalesienie gruntu położonego na obszarze Natura 2000 nie było sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów.** W celu otrzymania pomocy na zalesienie gruntu położonego na obszarze Natura 2000 wnioskodawca, oprócz innych wymogów, musiał uzyskać między innymi opinię regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia gruntu leżącego na obszarze Natura 2000 z planami ochrony lub planami zadań ochronnych.

W jednym ze swoich wystąpień do Ministra Środowiska (kopia wystąpienia generalnego do Ministra Środowiska z dnia 27 czerwca 2012 r. w załączeniu) zwróciłam uwagę, że dla znacznej części obszarów Natura 2000 w ogóle nie zostały ustanowione plany ochrony ani plany zadań ochronnych. W takiej natomiast

sytuacji, jak wynikało z wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 17 listopada 2011 r. skierowanych do mojego Biura, opinia o braku sprzeczności planowanego zalesienia gruntu z planami ochrony lub planami zadań ochronnych w ogóle nie mogła zostać wydana.

W piśmie z dnia 14 sierpnia 2012 r. Minister Środowiska wskazał, że zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.) plany zadań ochronnych sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, czyli regionalny dyrektor ochrony środowiska lub dyrektor parku narodowego w przypadku, jeżeli obszar Natura 2000 obejmuje w całości lub częściowo obszar parku narodowego. W myśl art. 28 ust. 1 powołanej ustawy, dla obszaru Natura 2000 organ sprawujący nadzór sporządza pierwszy projekt planu zadań ochronnych w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków (kopia pisma z dnia 14 sierpnia 2012 r. w załączeniu). **W piśmie z dnia 14 sierpnia 2012 r. Minister Środowiska przyznał, że istnieją opóźnienia w ukończeniu prac nad planami zadań ochronnych i wskazał co jest ich przyczyną. W powoływanym piśmie Minister Środowiska wskazał również, na treść wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 17 listopada 2011 r. w zakresie wydawania opinii przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planami ochrony albo planami zadań ochronnych danego obszaru Natura 2000.** W wytycznych tych rozważano kwestię, czy w sytuacji braku planów ochrony albo planów zadań ochronnych, organ nie powinien wydać opinii o braku sprzeczności zalesienia z celami ochrony danego obszaru. Takie rozwiązanie zostało bowiem przewidziane przez prawodawcę w przypadku innych obszarów chronionych (rezerwatów czy parków krajobrazowych), gdzie istnieje możliwość wydania opinii o braku sprzeczności z celami ochrony danego obszaru.

Jedynym rozwiązaniem pojawiających się w związku z tym problemów, zmiany zakresu dokumentów wymaganych do złożenia wniosku o sporządzenie planu zalesienia, jak również wniosku o przyznanie płatności była, w ocenie Ministra Środowiska, zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania

pomocy finansowej w ramach działania „Zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Jak wynikało z kolejnego pisma z dnia 4 lutego 2013 r. Minister Środowiska wystąpił do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o rozważenie zmiany wymienionego powyżej rozporządzenia zalesieniowego. **Niemniej jednak Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uznał, że zmiana rozporządzenia nie była wtedy możliwa, z uwagi na kończący się okres programowania. Zmiana ta bowiem, zdaniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi musiałaby się wiązać z koniecznością zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013** (kopia pisma Ministra Środowiska z dnia 4 lutego 2013 r. w załączeniu).

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie mnie jak został rozwiązany ten problem w ramach nowego okresu programowania w ramach PROW 2014 – 2020.

Z
pocieszeniem
Zeno Jędrzejko

Załącznik 3

Do wiadomości:

Pan Maciej H. Grabowski

Minister Środowiska

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-680067-I/11/KM

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 24.04.2012 r.

Pan

Marcin Korolec

Minister Środowiska

ul. Wawelska 52/54

00-922 Warszawa

Kampania Bezpieczeństwa

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się skarżący, którzy nie otrzymali dopłaty ze środków unijnych na zalesienie z powodu niezyskania opinii o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planami ochrony albo planami zadań ochronnych obszaru Natura 2000.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 48, poz. 390 ze zm.) uzyskanie pomocy jest możliwe, pod warunkiem, że planowane zalesienie gruntu położonego na obszarze Natura 2000 nie jest sprzeczne z planami ochrony albo planami zadań ochronnych tych obszarów. W celu otrzymania pomocy na zalesienie wnioskodawca, oprócz wypełnienia innych wymogów, musi uzyskać opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia gruntu leżącego na obszarze Natura 2000 z planami ochrony lub planami zadań ochronnych.

Regulacja dotycząca planów ochrony oraz planów zadań ochronnych została określona w przepisach art. 28 - 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie środowiska (Dz. U. z 2009, Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Jak wynika z tych przepisów, nadzór nad obszarami Natura 2000 sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony

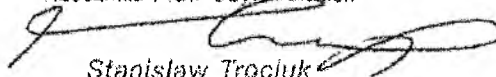
Środowiska. Do jego zadań należy m. in. ustanowienie, w formie zarządzenia, planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Z ustawy nie wynika, w jakim terminie powinno być wydane powyższe zarządzenie, przepisy określają tylko, że projekt planu zadań ochronnych powinien być sporządzony w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Z kolei plan ochrony dla obszaru Natura 2000 ustanawia Minister Środowiska w formie rozporządzenia. Przepisy ustawy *o ochronie środowiska* nie określają terminu na wydanie planu ochrony. W rezultacie na części obszarów Natura 2000 nie zostały ustanowione plany ochrony ani plany zadań ochronnych. Jak wynika z wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 17 listopada 2010 r. w takiej sytuacji opinia o braku sprzeczności planowanego zalesienia gruntu z planami ochrony lub planami zadań ochronnych nie może zostać wydana. W konsekwencji osoba planująca zalesienie gruntu nie ma możliwości uzyskania na ten cel pomocy.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się z powyższym problemem do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Z odpowiedzi Dyrektora (którą załączam) nie wynika, aby kwestia braku planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla części obszarów została rozwiązana.

W związku z tym, z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, działając na podstawie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001, Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie wyjaśnień, jak obecnie kształtuje się kwestia braku planów dla części obszarów Natura 2000 i czy Ministerstwo Środowiska podjęło kroki, aby powyższe plany zostały ustanowione. W szczególności zwracam się z prośbą o rozważenie możliwości zmiany wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, tak aby w sytuacji, gdy z całokształtu sprawy wynika, że mimo braku planów ochrony albo zadań ochrony planowane zalesienie nie jest sprzeczne z celami ochrony danego obszaru Natura 2000 Dyrektorzy Regionalni wydawali opinię o braku takiej sprzeczności.

z pozdrowieniami

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

KM
17 SIE 2012

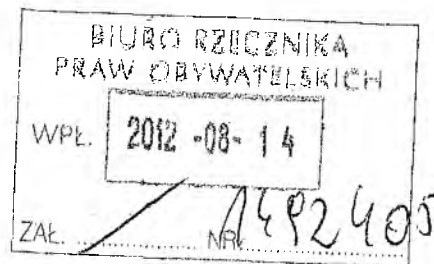
RPO-680067/11

Warszawa, dnia 14 sierpnia 2012 r.

**MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU**

Janusz Zaleski

DLP-lprn/073-7/32124/12/wa

Pani

Prof. Irena Lipowicz

Rzecznik Praw Obywatelskich

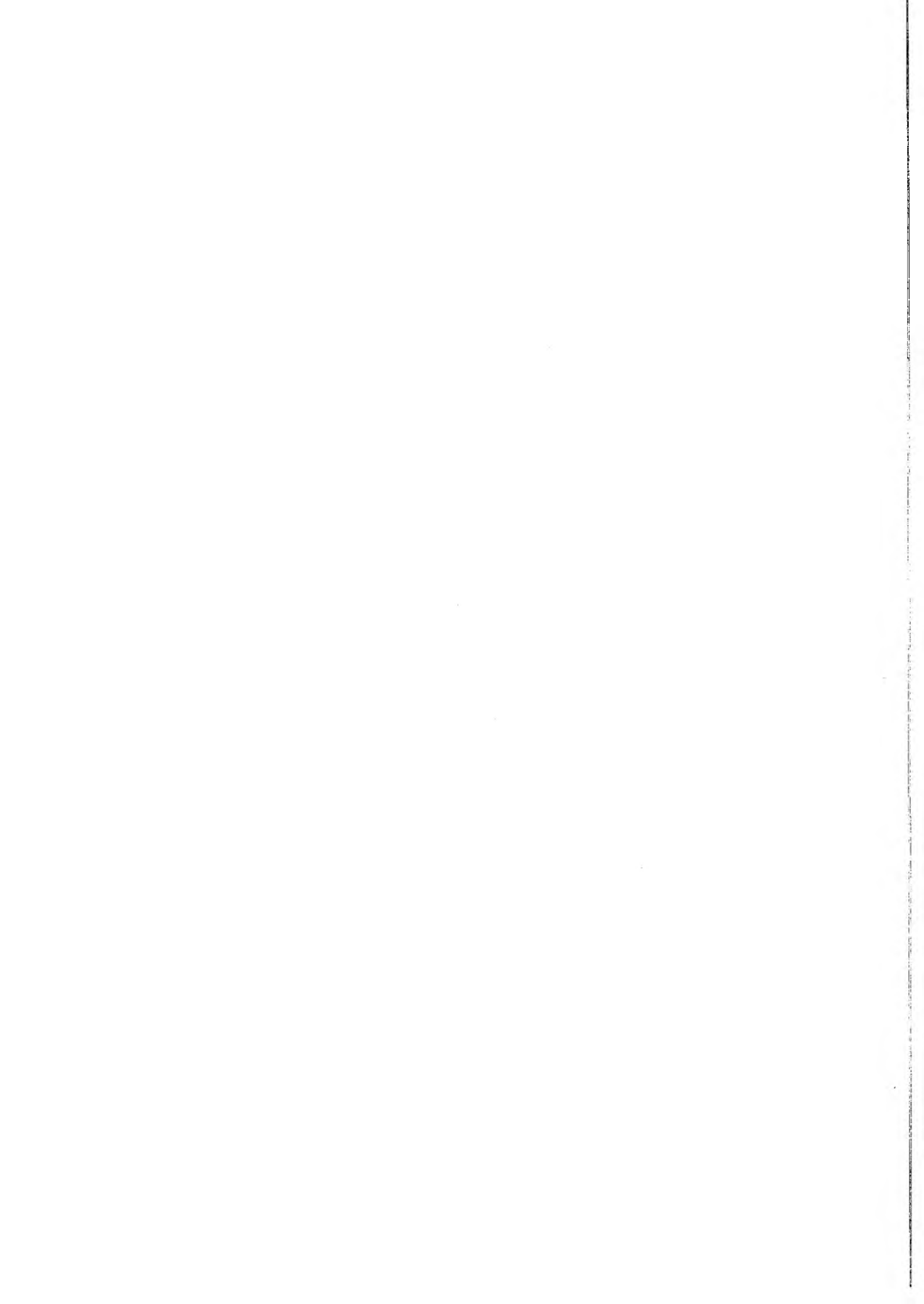
00-090 Warszawa

Al. Solidarności 77

Szanowna Pani Rzecznik,

W związku z pismem, znak RPO-680067/KM, z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie skargi na odmowę dopłaty ze środków UE na zalesienie z powodu niezyskania opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planami ochrony lub planami zadań ochronnych obszaru Natura 2000 uprzejmie informuję, co następuje:

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) plany zadań ochronnych sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, czyli regionalny dyrektor ochrony środowiska lub dyrektor parku narodowego w przypadku, jeśli obszar Natura 2000 obejmuje w całości lub częściowo obszar parku narodowego (art. 32 ust. 5). Art. 28 ust. 1 wskazuje, że dla obszaru Natura 2000 organ sprawujący nadzór sporządza pierwszy projekt planu zadań ochronnych w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we współpracy z regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska koordynuje obecnie projekt nr POIS.05.03.00-00.186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, którego celem jest stworzenie do końca września 2013 roku projektów planów zadań ochronnych dla ponad 400 obszarów Natura 2000. Opóźnienia w ukończeniu prac nad planami zadań ochronnych w ramach ww.

projektu wynikają przede wszystkim z napotykaných podczas jego realizacji trudności, w tym w szczególności związanych z:

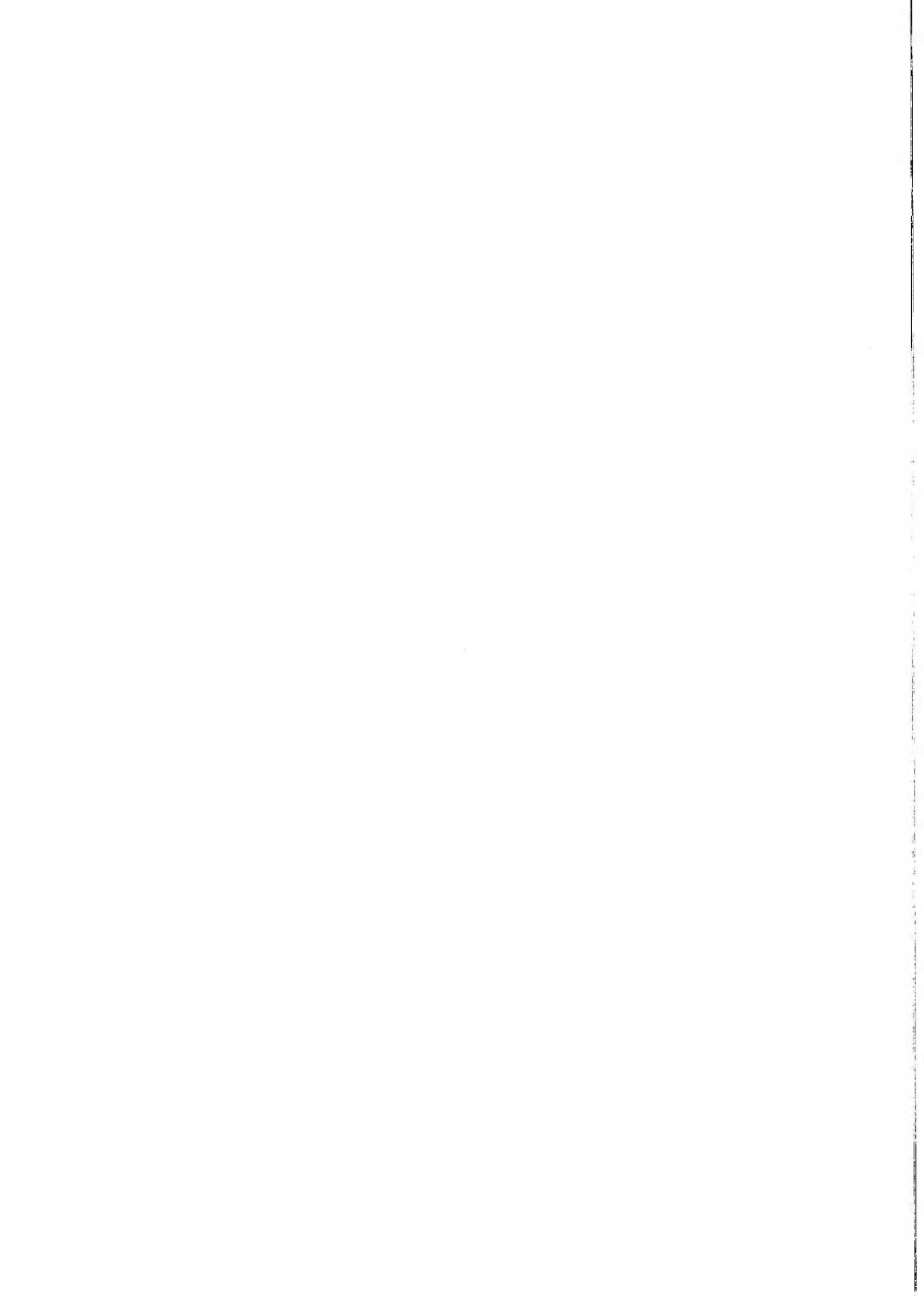
- zabezpieczeniem odpowiednich środków finansowych w budżecie państwa,
- zmianą ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 roku, w wyniku której od 1 stycznia 2011 roku stawka VAT na usługi przyrodnicze uległa zmianie z 0 na 23 %,
- zmianami w aktach prawnych, bezpośrednio decydujących o zakresie przedmiotowych dokumentów,
- brakiem zainteresowania ze strony potencjalnych wykonawców (brak ofert) bądź składanie ofert znacznie przekraczających kwoty zaplanowane na ten cel.

W dniu 17 listopada 2011 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazał wytyczne w zakresie wydawania opinii przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planami ochrony albo planami zadań ochronnych danego obszaru Natura 2000. W wytycznych rozważono kwestię, czy w sytuacji braku planów ochrony albo planów zadań ochronnych, organ nie powinien wydać opinii o braku sprzeczności zalesienia z celami ochrony danego obszaru, gdyż *de facto* w planach ochrony i planach zadań ochronnych będą zawarte cele działań ochronnych. Takie rozwiązanie zostało przewidziane przez prawodawcę w przypadku innych obszarów chronionych (rezerwatów, parków krajobrazowych), gdzie istnieje możliwość wydania opinii o braku sprzeczności z celami ochrony danego obszaru. Jednakże, zakładając racjonalność prawodawcy, należy przyjąć, że gdyby chciał, aby opinia odnośnie do obszarów Natura 2000 miała dotyczyć również braku sprzeczności z celami ochrony, nie dokonywałby takiego rozróżnienia. W związku z powyższym jedynym rozwiązaniem zmiany zakresu dokumentów wymaganych do złożenia wniosku o sporządzenie planu zalesienia, jak również wniosku o przyznanie płatności, jest zmiana rozporządzenia zalesieniowego, co leży w kompetencjach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W związku z tym zamierzam zwrócić się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie zmiany programu w działaniu zalesieniowym w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz w perspektywie nowego okresu programowania 2014-2020, aby wprowadzić opisane wyżej rozwiązanie. Poza względami społecznymi, czyli ułatwieniem dla beneficjentów, mam również na uwadze możliwe zwiększenie powierzchni zalesień na gruntach prywatnych w związku z realizacją *Krajowego programu zwiększania lesistości*.

Z

posezaniem
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY
Janusz Zaleski

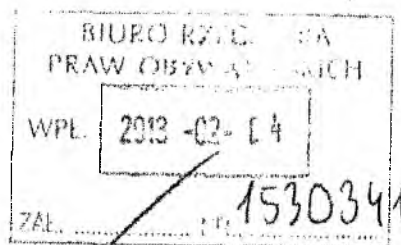

RPO-680067/11
Warszawa, dnia 31 stycznia 2013 r.

**MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU**

Janusz Zaleski

DLP-ipn/073-4/3128/13/wa

Pani
Prof. Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich
00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Stanowa Pani Rzecznik,

Nawiązując do naszej dotychczasowej korespondencji w sprawie skarg na odmowę dopłaty ze środków UE na zalesienie z powodu nieuzyskania opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planami ochrony lub planami zadań ochronnych obszaru Natura 2000 uprzejmie informuję, że:

Zwróciłem się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia zmiany w rozporządzeniu zalesieniowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w działaniu objętym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, polegającej na uchyleniu wymogu dostarczania przez potencjalnych beneficjentów opinii o braku sprzeczności planowanego zalesienia gruntu z planem ochrony lub planem zadań ochronnych obszaru Natura 2000.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uznał, że powyższa zmiana rozporządzenia nie jest możliwa w obecnym kończącym się okresie programowania. Zmiana ta wiązałaby się z koniecznością zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Kluczową kwestią dla umożliwienia zalesiania prywatnych gruntów rolnych na obszarach Natura 2000 pozostaje jednak wykonanie dla nich planów ochrony lub planów zadań ochronnych. Informuję, że według danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na 23 stycznia 2013 r.:

- w ramach projektu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko POIS.05.03.00-00-186/09 "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów

Natura 2000 na obszarze Polski" ustanowionych zostało zarządzeniami regionalnych dyrektorów ochrony środowiska 7 planów zadań ochronnych, nad 321 trwają obecnie prace, a dla 27 obszarów prowadzona jest procedura przetargowa w celu wyłonienia wykonawców planu;

- w odniesieniu do obszarów realizowanych poza powyższym projektem ustanowiono 3 plany zadań ochronnych, a w trakcie opracowania jest 109 planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000 oraz dla innych form ochrony z uwzględnieniem tych obszarów.

Wyrażam przekonanie, że wraz z sukcesywnym wykonywaniem planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000 proceduralny problem związany z koniecznością dostarczania opinii o braku sprzeczności planowanego zalesienia z tymi planami zostanie w naturalny sposób rozwiązany.

2 pozostaniem

WARSZAWA
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYrody

Janusz Zaleski